

Ministeren

Beskæftigelsesudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

I brev af 8. september 2021 har udvalget stillet mig følgende spørgsmål:

13. september 2021

BEU alm. del spørgsmål 629

Vil ministrene sende udvalget deres talepapir fra samrådet den 8. september 2021 om, hvilke initiativer regeringen planlægger at tage for at sikre, at nyuddannede akademikere kommer hurtigere i arbejde, til beskæftigelsesministeren og uddannelses- og forskningsministeren.

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

Svar

Hermed oversendes mit talepapir fra samrådet.

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Med venlig hilsen

Ref.-nr.
\$dossier_documentnumber\$

Jesper Petersen

DET TALTE ORD GÆLDER

Samrådsspørgsmål Y:

Arbejdernes Erhvervsråds analyse »Coronakrisen ramte ny-uddannede hårdt på ledigheden « fra den 4. maj 2021 viser, at nyuddannede akademikere er blevet hårdt ramt af coronakrisen. Vil ministeren på baggrund af analysen redegøre for, hvilke initiativer regeringen planlægger at tage for at sikre, at nyuddannede akademikere kommer hurtigere i arbejde?

Svar på samrådsspørgsmål Y:

Tak for det og tak fra mig for indkaldelsen her og til at kunne deltage i denne her vigtige diskussion. Vi er begge indkaldt, vi ministre.

Og beskæftigelsesministeren har redegjort især for ting, der ligger inden for hans område, men jeg kan ikke udelukke, at der i talen om et øjeblik vil være et vist overlap, nu vi begge er indkaldt, men det må I leve med.

Og bagtæppet i det helt akutte er selvfølgelig nogle tal for, hvordan dimittendledigheden er, og den udfordring vi har der, men jo også en tid hvor vi fortsat er på vej ud af coronakrisen – nu jo heldigvis med en ret stærk økonomi.

Og jeg skal være ærlig og indrømme, at jeg havde frygtet, at den krise ville have haft endnu større konsekvenser på arbejdsmarkedet, end hvad der rent faktisk har været tilfældet. Sådan tror jeg, at mange havde det, og vi er glædeligt overrasket over, hvor stærkt det faktisk går med, at økonomien vender tilbage.

Men der var en stigning i dimittendledigheden for dem, der blev uddannet, da krisen ramte, og en bekymring blandt mange studerende for deres fremtid. Og det har, som beskæftigelsesministeren var inde på, været et vigtigt opmærksomhedspunkt for regeringen – og også for mange af jer i både dette her udvalg og i Uddannelses- og Forskningsudvalget – et vigtigt opmærksomhedspunkt at holde hånden under vores studerende, så de kommer fornuftigt igennem deres uddannelse og godt ud på arbejdsmarkedet, når de er færdige. Og jo også at man selvfølgelig tog nogle særlige initiativer og hensyn i forbindelse med den krise, vi var igennem, den pandemi vi skulle igennem. Og derfor har regeringen sammen med Folketingets partier taget initiativ til en lang række indsatser for at modvirke efterslæb i forhold til studerendes læring og trivsel.

Der er bl.a. givet 200 mio. kr. til ekstra aktiviteter på uddannelser med mange praksiselementer, en målrettet indsats i forhold til udsatte og sårbare studerende samt indsatser for at imødegå fagligt og trivselsmæssigt efterslæb mere generelt. Vi har også suspenderet færdiggørelsestilskuddet i institutionernes bevillinger for at give mere ro og fleksibilitet til de studerende. Samtidig er der blevet gjort en stor indsats lokalt på uddannelserne for at understøtte de studerendes overgang til arbejdsmarkedet – både ved at gøre eksisterende tilbud virtuelle og at udvikle nye tilbud. Eksempelvis er alle universiteterne – som et særligt initiativ under corona – gået sammen om at udbyde en fælles virtuel jobmesse for specialestudierende og nyuddannede.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Og et par andre eksempler er for eksempel Studenterhuset i Aarhus har lavet jobsøgningsarrangementer på Professions-højskolen VIA.

Og KEA – Københavns Erhvervsakademi - tilbyder work-shops og employability-camps, som de så mundret har kaldt det, til studerende og dimittender, hvor de lærer om jobsøgning, cv, netværk osv.

Som beskæftigelsesministeren indledte med at sige, så er situationen på arbejdsmarkedet i hastig bedring.

Og Arbejderbevægelsens Erhvervsråds analyse peger da også på, at stigningen i dimittendledigheden på de videregående uddannelser især var knyttet til det chok i økonomien, som nedlukningen var.

Det ændrer imidlertid ikke på, at vi har en udfordring med for høj dimittendledighed.

Det havde vi før coronakrisen, og det har vi fortsat. Det er ikke et problem, der er nemme løsninger på. Eller som vi tidligere har kunnet finde de meget nemme løsninger på. Men det er et problem, vi skal gøre endnu mere for at forsøge at løse. For det har store omkostninger – både for den enkelte og samfundet – når vores nyuddannede ikke finder fodfæste på arbejdsmarkedet i de første år. Og det sætter store langvarige spor i arbejdslivet for mange.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Jeg vil derfor også gerne kvittere for, at mine forgængere på posten sammen med et bredt udsnit af Folketingets partier har været med til at tage en lang række gode, politiske initiativer de senere år for at komme den høje dimittendledighed til livs. Fra dimensionering af uddannelser med systematisk og markant overledighed, økonomiske tilskyndelser til beskæftigelse i bevillingssystemet og bedre information til de uddannelsessøgende om hvilke uddannelser, der har gode jobudsigter.

Og det har faktisk gjort en forskel – og også ændret nogle af optagemønstrene og vil forhåbentlig gøre det fremadrettet. Blandt andet fordi, mange af tiltagene endnu ikke har haft tid til at slå fuldt igennem.

Når det er sagt, så mener jeg, at vi fortsat står over for et samfundsproblem, som kræver overvejelser om, hvordan vi mere grundlæggende kan sikre, at flere uddanner sig til det, som samfundet og virksomhederne efterspørger nu og her men også i de kommende år.

For mens vi på den ene side har for mange nyuddannede, som har svært ved at finde fodfæste på arbejdsmarkedet, så har vi på den anden side også udsigt til mangel på en lang række faggrupper – både nu og når vi kigger lidt frem.

Det drejer sig blandt andet om velfærdsuddannede – professioner inden for velfærdssektorer som pædagoger, lærere, sygeplejersker og socialrådgivere. Uddannelsesgrupper, som er fundamentet for vores velfærdssamfund, og som vi jo alle sammen møder på forskellige måder i vores hverdag, og som er afgørende for, at vi har en høj kvalitet i vores velfærdssamfund. Det handler om gode normeringer og kvaliteten i daginstitutionerne, undervisningen af vores børn og en ordentlig pleje af vores syge og ældre, socialrådgivere der kan hjælpe folk videre, når de på forskellige måder møder bum på vejen i livet.

Og i den private sektor drejer det sig om grønne, digitale og tekniske kompetencer, så vi kan nå i mål med den grønne omstilling. Ingeniører, der skal være med til at udforme nye maskiner og produkter. Energidesignere, som kan designe bæredygtige energisystemer og arbejde med energilagring. Og der kan gives mange andre eksempler også på, hvordan der i den private sektor også vil være behov for flere inden for faggrupper, som vi ikke umiddelbart ser ud til at have tilstrækkeligt med medarbejdere indenfor.

Og paradokset er så, at vi faktisk uddanner flere med en videregående uddannede end nogensinde. Der er aldrig optaget flere end i år og sidste år. 6 ud af 10 starter på en videregående uddannelse – og næsten hver tredje ung vælger en universitetsuddannelse.

Det rejser for mig at se et grundlæggende samfundsspørgsmål, som regeringen nu har sat til diskussion: Hvordan får vi flere til at vælge de uddannelser, der efterspørges? Dem der bliver brug for på fremtidens arbejdsmarked? Og det er jo i virkeligheden også et mere grundlæggende svar på den problemstilling, vi diskuterer i dag, nemlig om dimittendledigheden.

Der findes ingen snuptagsløsninger på det store spørgsmål. Vi skal sætte ind på flere fronter, og vi skal blive ved med at have politisk mod til at træffe de nødvendige beslutninger.

Min ambition er, at vi her i efteråret tager hul på drøftelserne om, hvordan vi blandt andet styrker – i første omgang pædagoguddannelsen og også læreruddannelsen. Så flere i de kommende år forhåbentlig vælger en uddannelse her. Uddannelser med gode beskæftigelsesmuligheder, som der i den grad er behov for.

Og dernæst vil jeg gerne tage hul på diskussionen om, hvordan vi mere generelt uddanner flere, som arbejdsmarkedet efterspørger. Jeg var lidt inde på det før, hvad det er for en problemstilling, vi står med. Og det syntes jeg, at vi skal gøre i det hele taget. Der vil også komme en Reformkommission på et senere tidspunkt, der jo også skal beskæftige sig med uddannelsesområdet.

Og jeg syntes, at vi kommer til at skulle overveje alle virkemidler og værktøjer. Både dem vi kender, og nye idéer og løsninger som kommer på banen.

Det indebærer også, at vi skal se på, hvordan de eksisterende redskaber, såsom den eksisterende ledighedsbaserede dimensioneringsmodel, kan justeres og forbedres, så den i endnu højere grad end i dag understøtter, at vi uddanner til samfundets behov.

Det har vi behov for i vores velfærdssamfund, og det har vi behov for i den private sektor.

Det er min ambition. Tak for ordet.